

IN BERAAD

INFORMATIE VANUIT DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD VOOR SCHOLEN EN ONDERWIJSINSTELLINGEN

In de Vlaamse Onderwijsraad overleggen vertegenwoordigers uit het hele onderwijs-landschap en van de sociaal-economische en sociaal-culturele organisaties over het onderwijs- en vormingsbeleid. Op basis daarvan geeft de Vlor adviezen aan de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs en vorming en aan het Vlaams Parlement.

februari
2022

Naar de kern van het lerarenberoep

Aanbevelingen voor een versterkt professionaliseringsbeleid

In vergelijking met hun buitenlandse collega's, spenderen Vlaamse leraren opvallend minder tijd aan professionalisering. Zij vinden te weinig tijd om deel te nemen aan professionele ontwikkelingsactiviteiten. Bovendien blijkt de kostprijs dikwijls een belemmering. De beschikbare budgetten voor professionalisering zijn dan ook laag: voor het basisonderwijs gaat het om een jaarlijks budget van 66 euro, in het secundair om 97 euro per leraar.

Onderwijsminister Ben Weyts wil een plan ontwikkelen om de professionalisering van leraren te versterken. De Vlor erkent zeker de nood op dat vlak en bezorgde de minister zijn advies ter voorbereiding van zijn plan.

Een recht, maar ook een plicht

Professionalisering is een kernopdracht van de leraar. Leraren willen geïnspireerd en gevoed worden vanuit hun liefde en engagement voor onderwijs. Dat betekent dat een leraar als persoon en als lid van een team, recht heeft op professionalisering. Tegelijk hebben leraren de verantwoordelijkheid om zich blijvend professioneel te ontwikkelen, als individuele professionals en als lid van de school als lerende organisatie.

Een versterkte professionalisering van de leraar kan ook een belangrijke hefboom zijn voor de (her)waardering van het lerarenberoep en de kwaliteit van het onderwijs.

Tijd en ruimte

Om leraren voldoende tijd en ruimte te geven om zich te professionaliseren, moet professionalisering een structureel onderdeel worden van de opdracht van leraren. De Vlor vraagt aan de overheid om daarvoor acties te ondernemen en deed alvast een concreet voorstel voor het basisonderwijs, namelijk een uitbreiding van het aantal pedagogische studiedagen.

Inspiratie uit het werkveld

Voor zijn advies over professionalisering haalde de Vlor heel wat inspiratie uit het platform dat hij eind vorig schooljaar openstelde voor ideeën over de leraar en het lerarenberoep. De raad maakte ook dankbaar gebruik van de inzichten van het lerarenpanel binnen het project 'De leraar op school en in de samenleving'.

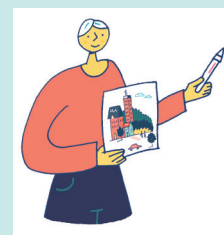
- Lees het advies (23/12/2021) op www.vlor.be/adviezen

Vlor zoekt schoolteams voor gesprekken over 'de leraar'

Hoe kunnen we meer mensen motiveren om een sterke leraar te worden — én te blijven — binnen een maatschappij die de leraar ook naar waarde schat? De Vlor bezoekt graag drie scholen (basis- of secundair onderwijs) om een gesprekstafel te organiseren en zoekt daarvoor **drie schoolteams** die willen meebouwen aan het toekomstig beleid over de leraar.

Meer info en inschrijven op
www.vlor.be/deleraar

Lees verder op p2 →

Zomerscholen: niet structureel

In de zomervakanties van de twee afgelopen coronajaren werden er zomerscholen georganiseerd om de gevolgen van schoolsluitingen en leerachterstand op te vangen. Nu wil de Vlaamse regering ze decretaal verankeren om ze jaarlijks mogelijk te maken.

In zijn recent advies bij dat voorontwerp van decreet blijft de Vlor bij zijn standpunt dat zomerscholen nu niet structureel verankerd moeten worden. Ze kunnen wel worden ingericht als er door overmacht structureel verlies is van onderwijstijd tijdens het schooljaar. Buiten crisistijd moeten het recht op kwaliteitsvol onderwijs en gelijke onderwijskansen voor alle leerlingen gegarandeerd worden door het reguliere onderwijs in de tijd die daarvoor voorzien is.

Met dat standpunt wil de Vlor niet vooruitlopen op het debat over de organisatie van het schooljaar en de lengte van de zomervakantie. Daarover brengen we later dit schooljaar een advies uit.

- Lees het advies (27/01/2022) op www.vlor.be/adviezen

Nieuwe oproep toekomstplan basisonderwijs

De Vlor ijvert al langer voor een toekomstgericht plan voor het basisonderwijs. De extra investeringen in de zorg- en administratieve ondersteuning zijn eerste stappen in de goede richting. Maar de besparingen in het basisonderwijs die tegelijk worden aangekondigd, maken de Vlor erg bezorgd. Voor een sterk basisonderwijs is een samenhangend langetermijnbeleid nodig met meer verregaande investeringen. De Vlor roept daarom de minister op om werk te maken van een volwaardig toekomstplan basisonderwijs. We stellen daarin een aantal concrete maatregelen voor om leraren en schoolteams in het basisonderwijs beter te ondersteunen, zoals een kinderverzorgster per 18,5 leerlingen jonger dan vier jaar.

- Lees het advies (08/12/2021) op www.vlor.be/adviezen

Moderne talen als volwaardige richting in derde graad

De Vlor gaf een gunstig advies voor een nieuwe onderwijskwalificatie Moderne talen voor de derde graad secundair onderwijs in het aso. Die studierichting komt tegemoet aan een reële behoefte en het zet het belang van sterk talenonderwijs in de verf. Daaruit volgt logischerwijze dat de invulling van de al bestaande richting Taal en communicatiewetenschappen wat aangepast wordt. Op die manier worden beide richtingen duidelijk van elkaar onderscheiden. De Vlaamse regering keurde ondertussen het voorstel goed. Scholen zullen de nieuwe studierichting kunnen aanbieden vanaf 1 september 2023.

- Lees het advies (30/11/2021) op www.vlor.be/adviezen

Een inhoudelijk verzameldecreet voor Onderwijs

Voor het eerst werd er dit jaar, naast een genummerd onderwijsdecreet dat de juridisch-technisch wijzigingen moet bevatten, ook een inhoudelijk verzameldecreet voor het onderwijs voorgelegd aan het Vlaams Parlement. Dat moet een aantal bestaande niveau- en themadecreten inhoudelijk verbeteren en aanvullen. De Vlor vindt het een goede zaak dat die niet meer gebeuren via een onderwijsdecreet. In zijn advies daarover sprak de Vlor zich onder meer uit over het voorstel om de minimumleeftijd van acht jaar af te schaffen voor het toekennen van het getuigschrift basisonderwijs en over het digitaal akkoord bij wijziging van het schoolreglement.

- Lees het advies (27/01/2022) op www.vlor.be/adviezen

Toetsen in NT2: ondoordachte beslissing met grote gevolgen

Door de grondige hertekening van het inburgeringsbeleid door de Vlaamse regering, wordt ook het vormingspakket voor Nederlands Tweede Taal (NT2) aangepast. Dat heeft zware gevolgen voor de cursisten daar. Zij zullen voortaan een gestandaardiseerde test moeten afleggen om het taalniveau A2 te behalen en moeten ook inschrijvingsgeld betalen voor de opleiding en test. Bovendien wil de overheid grote gevolgen koppelen aan die tests: cursisten moeten slagen op de test om hun kwalificatie te behalen en voor inburgeraars hangen er sancties aan vast.

De Vlor vindt het onaanvaardbaar dat dergelijke ingrijpende testen worden ingevoerd zonder voorbereidend wetenschappelijk onderzoek. Het ondoordacht opleggen van de testen voor alle cursisten vormt zelfs een inbreuk op de grondwettelijke en pedagogische vrijheid van onderwijs. Bovendien is er op dit ogenblik nog geen enkele vooruitgang gemaakt in de ontwikkeling van die testen. Het was oorspronkelijk voorzien dat ze zouden worden ingevoerd vanaf 1 januari 2022. Dat is ondertussen uitgesteld, zonder zicht op een nieuwe timing.

- Lees het advies (14/12/2021) op www.vlor.be/adviezen

Stagebonus voor ondernemingen tijdens corona

Vorig schooljaar konden ondernemingen die tijdens de coronacrisis leerwerkplekken blijven aanbieden, al aanspraak maken op een aanvullende stagebonus. De maatregel wordt nu bijgesteld voor schooljaren 21-22 en 22-23. De verruimde stagebonus bedraagt 500 euro per leerling en is enkel van toepassing voor meerderjarige leerlingen, die buiten het toepassingsgebied van de reguliere stagebonus vallen. Omdat zij toch een belangrijk deel van de doelgroep voor werkplekleren vormen, adviseerde de Vlor het voorstel positief.

- Lees het advies (27/01/2022) op www.vlor.be/adviezen

Scheefftrekking financiering volwassenenonderwijs

De Vlaamse regering wil voluit inzetten op levenslang leren. Het volwassenenonderwijs wil een cruciale bijdrage leveren aan de groei van het levenslang en levensbreed leren, maar om dat mogelijk te maken moet de financiering dringend worden bijgesteld. Het hervormde financieringssysteem is ondertussen twee jaar in werking, maar de Vlor stelt nu al vast dat er acute en structurele problemen zijn. De coronacrisis heeft die problemen alleen maar versterkt.

De Vlor ondersteunt de noodkreet vanuit het volwassenenonderwijs en bezorgde onderwijsminister Weyts een advies met concrete voorstellen om de financiering van volwassenenonderwijs recht te trekken.

- Lees het advies (12/10/2021) op www.vlor.be/adviezen

Aanpassing aanloophase naar duaal leren

Leerlingen uit de tweede en derde graad die nog niet klaar zijn om in te stappen in het duaal leren, kunnen een aanloophase volgen. Om een passend aanbod te voorzien voor de specifieke doelgroep van leerlingen uit de centra voor deeltijds onderwijs, wordt die aanloophase op drie belangrijke punten aangepast. Ten eerste komt er een bijkomende, meer oriënterende invulling op het niveau van de tweede graad. Ten tweede kunnen leerlingen terug inschrijven in hun vorige school wanneer uit de screening blijkt dat ze nog niet klaar zijn voor de aanloophase. Leerlingen die nog niet klaar geacht worden, kunnen terug inschrijven in hun vorige school. Tot slot wordt het mogelijk om een kwalificatie te verwerven via een traject op maat. Die maatregelen passen in een nieuw decreet voor de uitfasering van leren en werken.

Studiedag vroegtijdig schoolverlaten: 20 april 2022 (Gent)

Hoe kunnen we samen vroegtijdig schoolverlaten tegengaan? Op 20 april zet de Vlor verschillende initiatieven en praktijkvoorbeelden in de kijker op een inspiratiedag voor het secundair en volwassenenonderwijs.

[Meer info op www.vlor.be/activiteiten](http://www.vlor.be/activiteiten)

Die maatregelen zijn belangrijke stappen voorwaarts om een toename van ongekwalificeerd schoolverlaten te vermijden. De Vlor wijst er wel op dat er nog aanvullende maatregelen nodig zijn, onder meer in het nieuwe actieplan tegen schooluitval en in samenwerking met het beleidsdomein Welzijn.

- Lees het advies (27/01/2022) op www.vlor.be/adviezen

Meer STEM samen met onderwijs

Met de STEM-agenda 2030 heeft de Vlaamse regering de langverwachte opvolger klaar voor het STEM-actieplan 2012-2020. Dat nieuwe plan bevat een aantal positieve punten. Zo wordt STEM (*Science, Technology, Engineering, Mathematics*) ook gezien als iets dat waardevol is op zichzelf, niet als iets dat alleen maar dient om leerlingen toe te leiden naar de arbeidsmarkt.

Maar voor het overige vindt de Vlor dat het nieuwe plan te weinig concrete acties geeft om STEM te stimuleren in het onderwijs. Een aantal onderwijsniveaus, zoals het basisonderwijs of het volwassenenonderwijs, komen gewoon niet aan bod in het actieplan. Ook wordt er nauwelijks ingegaan op de rol van enkele belangrijke spelers zoals de lerarenopleiding en de pedagogische begeleidingsdiensten. De Vlor vindt dat onderwijs een meer centrale rol zou moeten krijgen in het stimuleren van STEM. Er ligt namelijk nog veel werk op de plank, zoals het wegwerken van het tekort aan STEM-leraren. Zij vormen immers de basis: zonder STEM-leraren, geen kwaliteitsvol STEM-onderwijs.

- Lees het advies (28/10/2021) op www.vlor.be/adviezen

Internaten en het beleidsdomein Welzijn

De Vlaamse regering wil de onderwijsinternaten in de toekomst beter ondersteunen vanuit Welzijn. Momenteel gebeurt dat in de feiten bijna alleen door het beleidsdomein Onderwijs. Bovendien zal het ook mogelijk zijn dat enkele internaten, zoals de Medisch-Pedagogisch Instituut van het GO!, het tehuis de Rijzende Ster en het Koninklijk Werk IBIS, volledig kunnen overstappen van het beleidsdomein Onderwijs naar het beleidsdomein

Lees verder op p4 →

Welzijn. De Vlor vindt dat een goede zaak, maar vraagt wel naar meer duidelijkheid en details over deze operatie. Er is daarover immers zowel binnen de instellingen als binnen het personeel veel ongerustheid. Om een degelijke geïnformeerde keuze te kunnen maken, moeten de inrichtende machten snel meer informatie krijgen.

Ondertussen kwam er in een voorontwerp van decreet meer duidelijkheid over enkele overgangsmaatregelen. De Vlor vindt het positief dat ook de Zorginspectie een rol krijgt in de transitiefase, maar heeft er voor gepleit dat er geen contradictorische eisen of verschillende normeringen ontstaan ten opzichte van die van de Onderwijsinspectie.

- Lees de adviezen over de conceptnota **Onderwijs-Welzijn (28/10/21)** en het voorontwerp van decreet over de overgangsmaatregelen (27/01/22) op www.vlor.be/adviezen

Toelatingsproeven hoger onderwijs: diergeneeskunde en algemene principes

Naar aanleiding van de plannen voor de invoering van een toelatingsproef voor de opleidingen Diergeneeskunde vanaf het academiejaar 2023-2024, formuleerde de Vlor een breder advies over de toegang tot het hoger onderwijs. Vanuit zijn helikopterperspectief ziet de raad volgende algemene principes voor de toegang tot het hoger onderwijs:

- De vrije toegang tot hoger onderwijs blijft het uitgangspunt. De beperking daarvan door een toelatingsexamen kan enkel worden gerechtvaardigd door een grondige argumentatie over de uitzonderingspositie.

- De verschillende instrumenten die de overgang regelen moeten onderling samen hangen en complementair zijn.
- Er moeten garanties zijn voor de kwaliteit en werking van de instrumenten.
- Nieuwe instrumenten kunnen enkel worden ingevoerd na een degelijke analyse en bijsturing van de bestaande instrumenten.

Indien het toelatingsexamen voor Diergeneeskunde wordt ingevoerd, dan pleit de Vlor voor een beargumenteerde keuze voor een 'numerus clausus' of 'numerus fixus', een afstemming met het toelatingsexamen arts/tandarts en een haalbare timing.

- Lees het advies (30/09/2021) op www.vlor.be/adviezen

Aandachtspunten bij nieuw beurzenprogramma topstudenten

De Vlaamse regering heeft een nieuw beurzenprogramma opgezet waarmee topstudenten jaarlijks hun academische carrière kunnen verlengen bij de beste internationale kennisinstellingen. De Vlor vindt dat een waardevolle investering in uitgaande studentenmobiliteit, maar pleit ervoor om het nieuwe beurzenprogramma niet overhaast in te voeren. Het programma moet ook voldoende gericht zijn op talentontwikkeling en breed toegankelijk zijn (niet enkel voor studenten met een hoog sociaaleconomische status). Het beurzenprogramma komt er op initiatief van het beleidsdomein Buitenlandse Zaken, maar de Vlor heeft er bij de bevoegde minister voor gepleit om zeker ook het (hoger) onderwijsveld te betrekken bij de verdere uitwerking en implementatie ervan.

- Lees het advies (12/10/2021) op www.vlor.be/adviezen

Andere recent uitgebrachte adviezen

- Voorontwerp van Onderwijsdecreet XXXII (27/01/2022)
- Relancemaatregelen in onderwijs (27/01/2022)
- Oprichting Vlaams Mensenrechteninstituut (27/01/2022)
- Programmatie van een nieuwe school, een nieuwe opleidingsvorm of een nieuw type in het buitengewoon secundair onderwijs — schooljaar 2022-2023 (27/01/2022)
- Programmatie van niet-duale opleidingen in het buitengewoon secundair onderwijs schooljaar 2022-2023 (27/01/2022)
- Programmatie van duaal leren in het buitengewoon secundair onderwijs schooljaar 2022-2023 (27/01/2022)
- Programmatie van duaal leren in het gewoon secundair onderwijs schooljaar 2022-2023 (27/01/2022)
- Programmatieaanvragen buitengewoon basisonderwijs schooljaar 2022-2023 (19/01/2022)
- Programmatie van een onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) schooljaar 2021-2022 (20/12/2021)
- Bijkomende onderwijsbevoegdheid CVO voor 1 februari 2022 (09/11/2021)
- Opleidingsprofielen volwassenenonderwijs november 2021 (09/11/2021)
- Programmadedcreet bij de begrotingsopmaak 2022: Meer vertrouwen voor pedagogische begeleidingsdiensten (25/10/2021)

www.vlor.be/adviezen